

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/87/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7812204893
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7812204893.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ladislava Čakociho a JUDr. Adriany Murínovej v právnej veci žalobcu: Y. W. A., S. A. C. O., U. Č.. XXX, zastúpeného JUDr. Alexandrom Milkom, advokátom, so sídlom v Rožňave, Cyrila a Metoda č. 4, proti žalovaným: 1/ O. S., S. A. C. O., U.Á. Č..XXX, 2/ X. S., S. A. C. O., C. S. Č.. XX, zastúpených W. Y. U., advokátkou so sídlom v I., Š. Č.. XX, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 21.11.2013 č.k. 5C/41/2012-528 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca je povinný nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania v sume 93,- eur platbou JUDr. Ivete Rajtákovéj, advokátke do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť ospravedlniť sa mu na zasadnutí Obecného zastupiteľstva Obce C. O. a svoje tvrdenia uvedené v liste pod názvom "Doplnenie programu rokovania Obecného zastupiteľstva zo dňa 13. 12. 2012 - poslanecký návrh, "Zrušenie uznesenia" odvolať a zároveň zaviazal žalobcu nahradiť žalovaným trovy konania v sume 1.484,16 Eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že žalobca ako starosta L. C. O. pozvánkou na deň 7.12.2011 zvolal na deň 13. 12. 2011 zasadnutie obecného zastupiteľstva. Žalovaní počas rokovania obecného zastupiteľstva navrhli doplniť program rokovania Obecného zastupiteľstva, pričom v doplnení okrem iného uviedli, že žalobcom ako starostom obce boli nepravdivo informovaní o liste Ministerstva životného prostredia k realizácii iného zámeru "Zariadenia na zhodnocovanie odpadov v úpravárenskom komplexe C. O.". Podľa tvrdenia starosta obce mal zatajiť poslanom, že k zámeru malo byť pripomienkové konanie stanovenej doby neboli k nemu vznesené pripomienky. Ďalej v uvedenom doplnení tvrdili, že uvedené uznesenie bolo starostom obce zmenené podľa potreby investora a v takomto znení nebolo schválené.

Na základe uvedených zistení a po vykonanom dokazovaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že nárok žalobcu nie je dôvodný. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaní ako poslanci obecného zastupiteľstva kritizovali žalobcu ako starostu obce za nesprávny postup pri posudzovaní a schválení zámeru, keď starosta obce informoval, že išlo len o správu o posúdení zámeru na životné prostredie. Táto skutočnosť však nevyplýva z uznesenia obecného zastupiteľstva, keď bol schválený zámer. Žalovaní len využili svoje práva ako poslanci a žiadali rozšírenie programu obecného

zastupiteľstva a zrušenie uznesenia z predchádzajúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva. Robili to aj pod nátlakom občanov obce C. O. , ako aj dotknutých obcí, o čom svedčí petícia podpísaná vyššie 5000 občanmi. Žalobca ako starosta a predstaviteľ štátnej správy je povinný znášať kritiku vo väčšej miere a postupom žalovaných nedošlo k zásahu do jeho osobnostných práv. Nemohlo k tomu dôjsť už ani vzhľadom na vyjadrenie občanov, ktorí súhlasili s názorom žalovaných. Na ich podporu sa vytvorilo aj združenie, ktoré organizovalo petičnú akciu. Nie je podstatné ani to, že ďalšie tvrdenie žalovaných, čo sa týka nesprávneho, resp. neinformovania občanov, pretože v dôsledku tohto nemohlo dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobcu.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel. V odvolaní uviedol, že nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, pretože je v rozpore s objektívnymi dôkazmi. Odôvodnenie rozsudku v tejto rozhodujúcej časti je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Podľa jeho názoru poukázať len vo všeobecnosti na to, že žalovaní len využili svoje práva ako poslanci a žiadali rozšírenie programu obecného zastupiteľstva a zrušenia uznesenia z predchádzajúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva tak, ako to urobil súd prvého stupňa nie je možné. Súd prvého stupňa zámerne nezdôvodňuje ním tvrdené skutočnosti, ktorými žalovaní zasiahli do jeho osobnostných práv. Neobstojí ani všeobecné konštatovanie súdu, že žalobca ako starosta je povinný znášať kritiku vo väčšej miere a postupom žalovaných nedošlo k zásahu do jeho osobnostných práv. Považuje odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa za nepreskúmateľné a nesprávne, a tak mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti poukazuje na ust. § 157 ods. 2 O.s.p.. Má za to, že postupom súdu prvého stupňa došlo k porušeniu jeho základného práva na sporový proces a tým aj naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p.. Rozsudok súdu prvého stupňa považuje za jednostranný a v jeho neprospech a súd sa náležitým spôsobom nevysporiadal s objektívnymi dôkazmi, ktoré sa nachádzajú v spise. Pokiaľ súd konštatuje, že starosta obce je povinný znášať kritiku vo väčšej miere a postupom žalovaných nedošlo k zásahu do jeho osobnostných práv, uviedol, že všeobecná formulácia súdu bez prihliadnutia na konkrétne dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise neobstojí. V tejto súvislosti poukazuje na zákonné ustanovenia §§ 11 a 13 Občianskeho zákonníka, ako aj na rozhodnutia súdov v obdobných veciach. Výroky žalovaných, že „...vyrobeným plagátom o tom, že „zámer...“ je k nahliadnutiu na obecnom úrade, uviedol úmyselne do omylu poslancov a občanov, pretože to bol ten istý zámer, ktorý bol v roku 2010 zamietnutý. Starosta obce zatajil poslancom, že k zámeru malo byť pripomienkové konanie a v stanovenej dobe neboli k nemu vznesené pripomienky. Starosta obce bol upozornený, že predbežný súhlas, nie je záväzný na hlasovanie o uznesení. Uvedené uznesenie bolo starostom obce zmenené, podľa potreby investora a v takomto znení nebolo schválené...“, podľa názoru žalobcu je spôsobilý vyvolať zásah do jeho osobnostných práv, pretože sa nezakladá na pravde, ako starosta obce vždy postupoval v súlade so zákonom, pričom vyššie uvedený výrok má difamujúcu povahu, pôsobí difamačne v očiach ostatných fyzických osôb a vyvoláva dojem, že koná v rozpore so zákonom. Súd prvého stupňa náležitým spôsobom pri hodnotení dokazovania sa nevysporiadal s týmito podstatnými skutočnosťami a vo svojom rozhodnutí sa s týmito tvrdeniami ani pravdivosťou vôbec nezaobrá. Okrem toho z dokazovania nevyplývala žiadna skutočnosť, resp. dôkaz, ktorý nasvedčoval tomu, že ako starosta obce by bol akýmkoľvek spôsobom úmyselne uviedol do omylu poslancov a občanov a taktiež, že by akékoľvek uznesenie zmenil pre potreby investora. V danom prípade nie je možné hovoriť o hodnotiacom úsudku (kritike), tak ako to ustálil okresný súd, pretože vyššie spomenuté výroky žalovaných sa nezakladajú na pravdivých informáciách, ich cieľom je podľa názoru žalobcu hanobenie a zneuctenie jeho osoby. Ide o tvrdenia, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, pretože sa neopierajú o fakty, objektívne existujúcu realitu a ich pravdivosť nie je overiteľná. Týmto konaním žalovaných bola do značnej miery znížená jeho dôstojnosť, ako aj vážnosť jeho osoby v spoločnosti, tak občianska, ako aj profesionálna, ako starostu obce Nižná Slaná, pretože vo verejnosti vytvárajú dojem, ako keby nekonal zákonne, úmyselne zavádzal občana a konal v prospech tretej osoby - investora.

Žalovaní vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania. Podľa ich názoru

odvolateľove tvrdenie o tom, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je nepreskúmateľný pre nedostatok odôvodnenia neobstojí.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci ak dospel k záveru, že postupom žalovaných nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak žalobu zamietol. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvého stupňa poukazuje a v celom rozsahu sa s ním stotožňuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K odvolaniu žalobcu je potrebné uviesť, že toto nemožno považovať za dôvodné, ak vychádza z názoru, že výroky žalovaných uvedené v doplnení programu rokovania obecného zastupiteľstva zo dňa 13.12.2011 sú spôsobilé vyvolať zásah do jeho osobnostných práv.

Súd prvého stupňa podanú žalobu posudzoval podľa § 11 Obč.zákonníka, podľa ktorého fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Právny poriadok Slovenskej republiky zaručuje článkom 17 Listiny základných práv a slobôd v rámci slobody prejavu a vyjadrovania názorov akýmkoľvek spôsobom (slovom, písmom, tiskom, obrazom, karikatúrou, či inak) každému tiež právo na kritiku. Kritika je teda vnímaná ako súčasť slobody prejavu a tvorí významný nástroj miery a kvality demokracie v spoločnosti. Umožňuje potrebnú konfrontáciu názorov, rovnako tak, ako súťaživosť spoločnosti a informovanosť a jej cieľom je tiež mimo iného odhaľovať negatívne spoločenské javy, nedostatky, nešváry a pod..

Súčasne však platí, že sloboda vyjadrovať kritiku ako súčasť slobody prejavu, musí mať a skutočne tiež má v demokratickej spoločnosti svoje medze. Nemôže preto byť napr. nevyvážené neobmedzená. Kritika tak nemôže byť v rozpore s oprávnenými záujmami iných fyzických osôb, t.j. konkrétne s právom na ochranu osobnosti, včítane dôstojnosti človeka, ktoré má so slobodou prejavu, resp. v tomto prípade s právom na kritiku rovné postavenie. Za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby chránenej všeobecným právom fyzickej osoby preto nemožno považovať iba taký zásah, ku ktorému došlo pri výkone práva kritiky za predpokladu, že tento zásah predstavuje kritiku právom prípustnú, t.j. že ide o kritiku oprávnenú.

Oprávnená kritika predpokladá, že pri nej nie sú prekročené medze vecnej a konkrétnej kritiky a že je primeraná, resp. zodpovedá, čo do obsahu, formy i miesta. Ide teda o predpoklad, že taká kritika nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného legitímneho účelu, resp. cieľa.

Pokiaľ sa týka vecnosti kritiky je ňou kritika, ktorá vychádza z pravdivých vychádzajúcich predpokladov a ktorá z nich zároveň logicky vyvodzuje zodpovedajúce hodnotiace úsudky (závery). Konkrétnosť kritiky potom znamená, že pre ňu potrebné východzie podklady tvorí konkrétne uvedené skutočnosti. Primeranosť kritiky vyžaduje, aby nevybočovala z medzí nutných pre dosiahnutie sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu.

V súvislosti s posudzovaným prípadom je súčasne nutné pripomenúť, že i keď určitá fyzická osoba dobrovoľne vstupom do politiky sa stáva objektom širšieho a starostlivejšieho sledovania a verejnej kontroly i prísnejšieho posudzovania, nemôže sama táto skutočnosť znamenať, že sa tým táto osoba vôbec vzdala možnosti ochrany osobnosti, aká je jej v rovine ústavného, ale aj medzinárodného práva

poskytovaná. Preto ani v prípade politickej súťaže nie je možné akceptovať kritiku, ktorá hoci v dobrej viere alebo príp. úmyselne nie je v súlade s požiadavkami prípustnosti, resp. oprávnenosti kritiky.

Ak vybočí kritika z uvedených medzí prípustnosti, resp. oprávnenosti, jedná sa o exces, ktorý je potom hodnotený ako zásah do osobnosti fyzickej osoby spojený s príslušnými nepriaznivými občianskoprávnymi sankciami. Je na pôvodcovi takého zásahu, aby preukázal, že k zásahu došlo podľa práva, t.j. že tu existovala konkrétna okolnosť, ktorá podľa právneho poriadku neoprávnenosť zásahu vylučuje. V tomto zmysle preto dôkazné bremeno spočíva na pôvodcovi zásahu.

Odvolačný súd zdieľa záver súdu prvého stupňa, že v konaní nebol preukázaný neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu chránených ust. § 11 a násl. Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa v prejednávanej veci pri aplikácii práv na zistený skutkový stav vychádzal zo zistenia, že žalovaní počas rokovania obecného zastupiteľstva obce Nižná Slaná dňa 13.12.2011 navrhli doplniť program rokovania v písomnej forme. V uvedenom návrhu na doplnenie programu rokovania obecného zastupiteľstva žalovaní ako poslanci obecného zastupiteľstva kritizovali žalobcu ako starostu obce a uviedli, že „starostom obce sme neboli pravdivo informovaní ..., vyrobeným plagátom o tom, že zámer je k nahliadnutiu na obecnom úrade uviedol úmyselne do omylu poslancov, občanov... starosta zatajil poslancom, že k zámeru malo byť pripomienkové konanie... uvedené uznesenie bolo starostom obce zmenené podľa potreby investora a v takom znení nebolo schválené ...“. Uvedeného obecného zastupiteľstva sa okrem žalobcu ako starostu obce zúčastnili 9 poslanci obecného zastupiteľstva, včítane žalovaných a ďalej 47 občanov obce Nižná Slaná vzhľadom na dôležitosť prejednávanej problematiky ohľadom vybudovania zariadenia na zhodnocovanie odpadov v ich katastrálnom území. Uvedená verejná schôdza zastupiteľstva prebiehala ako vyplynulo z výpovede účastníkov v búrlivej atmosfére. O závažnosti jednania obecného zastupiteľstva svedčí aj petícia občanov proti prevádzke zariadenia na zhodnocovanie odpadov v úpravárenskom komplexe Nižná Slaná. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti správne poukázal predovšetkým na skutočnosť, že ak v uvedenej dobe žalobca vykonával funkciu starostu, musel byť uzrobený s vyššou mierou kritizovateľnosti svojej osoby a musel počítať i s negatívnymi reakciami na svoju osobu, prípadne na výkon ním zastavanej funkcie. K tomu je potrebné uviesť, že dôvodom vylučujúcim neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv je mimo iného okolnosť, že k zásahu došlo pri výkone zákonom stanoveného práva alebo pri plnení zákonom uložených právnych povinností. Pokiaľ žalovaní ako poslanci obecného zastupiteľstva navrhli doplniť rokovanie obecného zastupiteľstva, vykonávali im uloženú zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ust. § 25a ods. 4 písm. a/ a b/ zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého žalovaní ako poslanci sú oprávnení najmä obecnému zastupiteľstvu a ostatným orgánom návrhy a interpelovať starostu a členov obecnej rady vo veciach týkajúcich sa výkonu ich práce. Pokiaľ teda žalovaní ako poslanci navrhli doplniť program obecného zastupiteľstva, jednalo sa o výkon ich práva upraveného v zákone o obecnom zastupiteľstve. Návrhom na doplnenie programu obecného zastupiteľstva vyjadrili svoje názory na veci verejné a táto okolnosť vylučuje neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv žalobcu. Pokiaľ žalovaní v doplnení programu rokovania obecného zastupiteľstva ohľadom výčítiek postupu žalobcu ako starostu použili pojmy vyššie uvedené, tieto expresívne vyjadrenia a názory na jeho postup nemožno chápať ako vybočenie z medzí prípustnej kritiky. Súčasne je nutné pripomenúť, že dotknuté výrazy je potrebné vnímať v kontexte s obsahom jednania na uvedenej schôdzi i v kontexte s predchádzajúcou kritikou postupu žalobcu ako starostu. V danom prípade z uvedeného možno vyvodiť, že zo strany žalovaných písomným doplnením návrhu rokovania obecného zastupiteľstva neboli prekročené medze vecnej kritiky.

Možno preto konštatovať, že nie sú dané žalobcom uvádzané odvolacie dôvody, lebo záver súdu prvého stupňa, že konaním žalovaných nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu treba považovať za správny. Z tohto dôvodu za nedôvodnú považuje odvolací súd aj námietku žalobcu spočívajúcu v tvrdení ohľadom nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ust. § § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., podľa ktorých právo na náhradu trov odvolacieho konania mal úspešný účastník v danom prípade žalovaní, preto odvolací súd uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania spočívajúce

v trovách právneho zastúpenia a to za 1 úkon právnej pomoci - vyjadrenie k odvolaniu podľa § 10 vyhl.č. 655/2004 Z.z. vychádzajúc z tarifnej hodnoty 1.000 €, pričom základná sadzba tarifnej hodnoty je vo výške 61,41 € za 1 úkon právnej služby. Základná sadzba tarifnej odmeny je znížená o 50 % na sumu 30,71 €, podľa § 13 ods. 2 citovanej vyhlášky, a teda trovy odvolacieho konania pozostávajú z jedného úkonu právnej služby v sume 30,71 € za vyjadrenie k odvolaniu, 8,04 € režijný paušál + 20 % DPH vo výške 7,75 €, teda spolu 46,50 € a pri zastúpení dvoch klientiek je to suma 93 €.

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.